

Bibliotecile publice în societatea informațională

MARIA MAGDALENA FALL
Biblioteca Județeană Mureș

Zusammenfassung

Die öffentliche Bibliotheken in der Informationsgesellschaft

„Die Bibliotheken sind Tempel des Lernens, und das Lernen hat mehrere Menschen befreit als alle Kriege aus der Geschichte.“ (Carl Thomas Rowan, amerikanische Politiker und Schriftsteller, 1925-2000).

Der Begriff „Informationsgesellschaft“ bezeichnet das Leitbild einer auf Informations- und Kommunikationstechnologien basierenden Transformationsgesellschaft und Informationsökonomie.

Weil die Menge der uns zur Verfügung stehenden Informationen explodiert, bedarf es zusätzlicher Dienstleistungen, um diese Informationsflut intelligent zu steuern.

Die öffentlichen Bibliotheken sind die, die diese Dienstleistungen ermöglichen können mit den entsprechenden Facharbeitern in Information und Kommunikation.

Zurzeit kristallisieren sich für öffentlichen Bibliotheken folgenden Schwerpunkte in ihrer Arbeit heraus:

- Informationen weltweit suchen, besorgen und bewerten. Die Qualität von Informationen bewerten zu können ist heute sehr nötig, und deshalb wird sie in Zukunft die wichtigste Aufgabe der Bibliothekare sein.

- Zentral wird in Zukunft der Zugang zu Internationalen Netzen wie Internet, Internet II, dem Hochgeschwindigkeits- und Wissenschaftsnetz sein.

- Vermittlung von Kompetenz im Umgang mit Informationen, als primäre Aufgabe der Bibliothekare.

- Die Bibliothek ist und bleibt ein kulturelles Zentrum, die die Möglichkeit zur menschlichen Begegnung bietet.

In öffentlichen Bibliotheken waren die Bibliothekare und Bibliothekarinnen wichtiger als der Buchbestand, weil sie die nötigen Beratung boten und halfen damit,

aus dem immer großen Buchangebot schnell und treffsicher die für Nutzer relevanten und aktuellen Informationen auszuwählen.

Die Bibliotheken und ihrer Facharbeiter werden auch in die Informationsgesellschaft eine wichtige Rolle spielen.

Keywords: *public library, informational society, permanent education, e-Europe, internet.*

*„Biblioteca este templul învățării, iar învățătura a eliberat
mai mulți oameni decât toate războaiele istoriei.”
(Carl Thomas Rowan)*

Societatea informațională este societatea în care producerea și consumul de informație este cel mai important tip de activitate, informația este recunoscută drept resursă principală, tehnologiile informației și comunicațiilor sunt tehnologii de bază, iar mediul informațional, împreună cu cel social și cel ecologic, un mediu de existență a omului.¹

Termenul „*Societate Informațională*” descrie o economie și o societate în care accesul, achiziția, stocarea, prelucrarea, transmisia, răspândirea și utilizarea cunoștințelor și a informației joacă un rol decisiv. Fiind o societate bazată pe cunoaștere, se extinde în toate domeniile:

- social (telemedicina, teleactivități, tel lucru, telealegeri, teleasigurare etc.);
- educațional (educație și învățământ la distanță, biblioteci virtuale, e-Teaching, e-Learning);
- cultural (muzee, galerii de artă pe Internet, digitizarea informației: manuale digitizate, digitizarea patrimoniului național și internațional);
- ambiental (care are impact asupra utilizării resurselor și protecției mediului înconjurător);
- economic (e-Comerț, e-Banking, e-Learning, e-Money, e-Trading, achitare pe Internet, afacere pe Internet etc.).

Utilizarea Internetului se află la baza acestor transformări. Modul în care trăim, modul în care se fac afacerile, maniera în care se lucrează,

¹ http://europa.eu/pol/infso/index_ro.htm

metodele de studiu, comunicarea între oameni și chiar maniera de petrecere a timpului liber sunt influențate de Internet

Factorii importanți pentru trecerea la Societatea Informațională sunt infrastructura de comunicații și aplicațiile informatice. Astfel, din punct de vedere politic, Societatea Informațională trebuie să rămână o societate democratică, din punct de vedere economic, ea trebuie să-și sporească posibilitățile de dezvoltare și, din punct de vedere cultural, ea trebuie să devină o societate bazată pe cunoaștere.

Cantitatea informațiilor pe care le avem la dispoziție are o creștere exponențială și, din acest motiv, este necesar un sistem de coordonare a acestora, precum și servicii de selectare corespunzătoare, bazate pe capacitatea specialiștilor de a analiza și evalua informația, cu scopul de a-l ajuta pe beneficiar să obțină informații de calitate, de ultimă oră și rapid.

Ca atare, pentru dezvoltarea societății informaționale, alături de tehnologiile de transmitere a informației, un rol hotărâtor îl are și conținutul informației transmise, care, alături de programele de calculator și muzică, constituie bunuri virtuale, bunuri ale unei lumi digitizate, care se pot descărca direct din rețea.

Se pune întrebarea: ce rol vor juca bibliotecile în noua eră informațională, în noua societate informațională?

Biblioteca era definită acum câteva sute de ani de Justus Lipsius² ca semnificând trei lucruri - „*trio significat: Locum, Armarium, Libros,*” adică locul cu rafturi și cărți. Ne punem întrebarea dacă va putea biblioteca deveni în viitor doar o rețea de distribuție de informații digitizate sau de date?

Sheldon Brook scria că „*biblioteca reprezintă un concept, nu un loc fizic, o activitate și nu o clădire.*” Cunoscutul specialist englez în știința informării, Maurice Line, consideră că „*important este ca circuitele comunicării să funcționeze, informația să ajungă la utilizator în locul și momentul potrivit...*”

Cine anume furnizează informația și în ce fel, constituie o problemă secundară.³

² Justus Lipsius, filolog olandez care a trăit între anii 1547-1606.

³ Elena Târșiman, S. M. Antonescu, Cristina Popescu, *Studii de bibliologie și știința informării*, București, s.n., 2002

Bibliotecile publice au apărut tocmai pentru a permite accesul fiecărei persoane din societate la informațiile necesare acesteia, constituind premiza unei societăți civilizate, democratice, bine informate, acest rol fiind foarte important în orice fel de societate. Deci, existența bibliotecilor publice nu se pune sub semnul întrebării nici în societatea informațională. Ele vor exista în continuare, probabil într-o structură diferită, oferind servicii multiple, urmând să se transforme din centre info-documentare în centre info-umane, iar rolul și sarcinile bibliotecarilor se vor schimba, și ei, ca specialiști în mânăuirea informațiilor, vor deveni mult mai importanți, chiar indispensabili pentru societatea informațională.

Profesia de bibliotecar își va recăpăta importanța de altădată, pentru că bibliotecarii sunt mai importanți decât colecția de documente a unei biblioteci, ei fiind aceia care oferă asistența necesară și acordă astfel un ajutor important în alegerea corespunzătoare a unui document din imensitatea de documente existente.

Bibliotecile, bazate pe organizarea stocurilor imense de documente fizice, având funcția de conservare ordonată a cunoașterii, trebuie să-și schimbe aceste structuri, considerate rigide, și să găsească modalități flexibile de stocare și punere în circulație a informațiilor.

O societate democratică manifestă spirit de colaborare și are nevoie, deci, de o comunicare generalizată, deschisă, care nu mai poate fi servită de structurile închise, rigide, existente la momentul actual, ci de structuri deschise și flexibile. Prin urmare, bibliotecile publice trebuie să se acomodeze cu schimbările continue ale cerințelor societății informaționale. De modul și rapiditatea cu care fac acest lucru depinde, de fapt, soarta lor.

Dacă, până acum, circulația liberă a informației, care a jucat un rol important în dezvoltarea cunoașterii, s-a centrat pe stabilitatea cărții și a deprinderilor intelectuale legate de carte, era modernă pune problema, tot mai stringentă, ca mișcarea informației să se supună unor abordări ecologice, trecându-se de la documentele fizice, ca suport informațional, la cele electronice, digitizate. Fiecare carte se poate împrumuta prin serviciile directe sau la distanță ale bibliotecii, dar găsirea documentului corect, care să satisfacă nevoile utilizatorului, necesită cunoștințe de specialitate iar, în viitor, obținerea unei informații necesare, de calitate și de ultimă oră, dintr-un mare aflux informațional, va fi și mai dificilă. Ca atare,

importanța muncii în bibliotecă și rolul bibliotecarului se vor schimba; și serviciile oferite se vor diversifica.

Pentru bibliotecile publice se cristalizează patru direcții principale privind activitățile pe care vor trebui să le desfășoare:

1. Căutarea de informații în lumea întreagă, procurarea și evaluarea acestora pe cale convențională și electronică. Se știe că Internetul nu oferă doar informații de calitate, iar calitatea informației o poate aprecia doar un specialist. Sarcina primordială a bibliotecarilor este de a ajuta utilizatorul să se orienteze în această junglă de informații, el fiind abilitat să evalueze și să selecteze informațiile de calitate.

Activitatea actuală bibliotecilor, de a pune la dispoziție baza materială de informații, nu este încă depășită. Această bază materială este formată, predominant, din documente sub formă de cărți, ziare, reviste, dar încep să apară din ce în ce mai mult documentele sub formă electronică. Pentru că bibliotecile au obligația să asigure accesul la informații de toate felurile, ele nu pot exclude nici un fel de purtător de informații.

2. Inovațiile permanente, pe care bibliotecile publice trebuie să le facă pentru a satisface nevoile și cerințele unei societăți informaționale, au în vedere legarea la diferite rețele internaționale, ca Internetul de exemplu. În acest context, este necesar ca bibliotecile publice și specialiștii în informații să aibă acces, cât mai repede, la Internet2, care este o rețea internațională științifică de mare viteză, și să obțină, la preț accesibil, extinderea posibilității de acces pentru întreaga populație.

3. A treia sarcină a bibliotecarilor, într-o societate informațională, este transmiterea de competențe utilizatorilor bibliotecii privind manipularea informațiilor. Acest lucru se referă atât la capacitatea de a folosi motoarele de căutare, cât și la deprinderea și stimularea copiilor de a citi. Sunt deja multe biblioteci care oferă servicii de inițializare în folosirea Internetului, dar aceasta este doar o mică activitate din paleta largă de sarcini, dintre care aș aminti învățarea pe tot parcursul vieții, promovarea lecturii, promovarea și păstrarea pentru posteritate a valorilor culturale și altele.

4. Într-o lume dominată de comunicarea virtuală, biblioteca primește o semnificație sporită, și anume ca loc al posibilelor contacte reale dintre oameni. Astăzi când „chat-ul” se folosește mai des ca loc de

întâlnire și comunicare între tineri, chiar vorbirea la telefon este preferată întâlnirilor directe, biblioteca valorează enorm pentru contracararea izolării. Deci, ca loc al schimburilor de idei și al întâlnirilor literare, trebuie să facă oferte corespunzătoare de activități, atractive, relaxante, distractive și cu un conținut de calitate. Bibliotecile publice trebuie să rezolve problemele arătate mai sus, pentru a face față, pe termen lung, schimbărilor continue ale nevoilor societății informaționale.

Până în acest moment, bibliotecile publice din vestul Europei au reușit, conform datelor statistice, să rămână centrele culturale cu numărul cel mai mare de vizitatori. Acest lucru se datorează gamei largi de servicii oferite de acestea, dar și publicului dornic de o cultură superioară, de calitate. Ele asigură accesul la Internet, oferă posibilitatea de a asculta muzică sau chiar de a face muzică, se pregătesc și se susțin referate, se citesc ziare, se discută și se fac speculații despre bursă, se pregătesc excursii și altele. La nivel european, majoritatea statelor au fost de acord că bibliotecile publice, alături de alte instituții culturale, trebuie să-și adapteze politicile manageriale cerințelor societății informaționale, care este în plină dezvoltare. Acest lucru a fost dezbătut la „Conferința Pulman” de la Oeiras, Portugalia, 13-14 martie 2003.

La această conferință, având ca temă **Bibliotecile publice, muzeele și arhivele lucrând împreună într-o e-Europă**, au participat 41 de state, care au fost de acord cu patru priorități de bază și cu un plan de acțiune în zece puncte prezentate în Manifestul Pulman și Agenda Pulman pentru e-Europa.

e-Europa este un program al Uniunii Europene, cu ajutorul căruia este coordonat procesul de trecere spre societatea informațională. El prevede modernizarea sistemului educațional în așa fel încât să pregătească copiii, tinerii, adulții pentru a face față cerințelor noii societăți, la școală și la locurile de muncă. Cu ajutorul acestui program și cu noua strategie educațională, Uniunea Europeană dorește să devină cea mai puternică economie din lume bazată pe cunoaștere.

Planul de acțiune e-Europa, conceput în acest sens, a propus o mare varietate de măsuri pentru a atinge trei obiective majore:

- un Internet mai ieftin, mai rapid, mai sigur;
- investirea de resurse în oameni și în acumularea de cunoștințe;

- stimularea utilizării Internetului.

Manifestul Pulman subliniază rolul vital pe care bibliotecile publice îl au în satisfacerea necesităților resimțite de cetățeni în era informațională și subliniază importanța cooperării bibliotecilor publice, la nivel local, cu alte instituții culturale și educaționale. Pentru că se ocupă de dezvoltarea activităților digitale, de educația permanentă, de diversitatea culturală, de atragerea cetățenilor cu nevoi speciale și asigură accesul acestora în toate spațiile sale, biblioteca publică este, și va rămâne, o structură de bază în societatea informațională.

Europa se confruntă în prezent, și probabil încă în viitorul apropiat, cu mari decalaje sociale, care trebuie reduse și chiar eliminate în societatea informațională. Aceste decalaje sociale sunt provocate de mai mulți factori:

- **excluderea socială** - se referă la o pătură socială care trăiește în pragul sărăciei și, datorită schimbărilor structurale majore din societate, apar noi riscuri de sărăcire și excludere socială (ca, de exemplu, schimbările de pe piața muncii din cauza globalizării, schimbărilor demografice, cu oameni trăind mai mult și cu rate ale natalității în scădere, o creștere a diversității etnice, din cauza migrării internaționale și altele), pentru grupurile cele mai vulnerabile, cum sunt copiii, tinerii, bătrânii, șomerii și familiile cu un singur susținător. Tehnologia informației și serviciile on-line pot ajuta aceste categorii defavorizate pentru că permit un acces rapid și ușor la serviciile publice. În acest context, bibliotecile reprezintă o forță pentru binele public. Ele sunt deschise pentru oricine are nevoie de informații cu ajutorul cărora să poată face față provocărilor din viața particulară și profesională. Bibliotecile publice sunt locuri accesibile, civilizate, cu un pronunțat caracter social, în care te simți bine;

- **excluderea digitală** - este percepută ca o barieră pentru existența oamenilor. Lipsa cunoștințelor de manipulare a noilor tehnologii de accesare a informațiilor poate fi un obstacol pentru obținerea unui loc de muncă, și nu numai. Persoanele care riscă excluderea socială și cei intimidați de noua tehnologie trebuie să învețe să utilizeze Internetul. O mare parte a populației Uniunii Europene nu este încă conștientă de beneficiile posibile ale Internetului pentru propria lor existență. Alfabetizarea digitală este vitală într-o societate bazată pe cunoaștere,

oferind posibilitatea de a căuta și de a găsi un loc de muncă, de a beneficia de e-instruire. Din păcate, discriminarea accesului la Internet a persoanelor excluse social duce la anularea șanselor lor la o viață mai bună. Bibliotecile publice pot contribui la eliminarea acestei discriminări prin lărgirea paletei de servicii oferite cetățenilor comunității pe care o deservește, în primul rând prin asigurarea punctelor de acces la Internet. Astfel, șomerii pot să vină la biblioteca publică să-și caute loc de muncă, tineretul și copiii pot accesa programele de îmbogățire a cunoștințelor, care să le completeze pe cele învățate la școală, oamenii în vârstă pot să citească ziarele și revistele pe care nu le mai pot cumpăra și altele. Biblioteca ar trebui să devină sufletul comunității;

- **educația permanentă** - este definită ca întreg ciclul de educație de la învățământul primar și educația formală la toate nivelele până la instruirea independentă din viața adultă, fiind inclusă aici și educația la distanță, adică e-instruirea. Viitorul și progresul oricărei țări, inclusiv al României, în societatea informațională, vor depinde de importanța pe care organele competente o vor acorda educației, instruirii și reconfigurării structurii bibliotecilor, de valoarea investițiilor în aceste zone; aceasta deoarece educația, instruirea și buna informare previn segmentarea socială, contribuie la integrarea cât mai multor oameni în viața economică și socială și promovează dezvoltarea și inovarea continuă, creativitatea și calitatea. E-instruirea asigură accesul la educație și instruire pentru toți cetățenii unei comunități, indiferent de statutul lor social, economic etc. Bibliotecile publice trebuie să devină centre info-umane de bază pentru educația permanentă, care încurajează dezvoltarea personală în context social și care contribuie implicit la dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere.

Pentru eliminarea acestor decalaje sociale, țările care fac parte din rețeaua Pulman⁴ au întocmit un plan de acțiune pe termen lung pentru

⁴ Rețeaua Pulman include state membre ale Uniunii Europene, state candidate și țări învecinate: Albania, Austria, Belarus, Belgia, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Macedonia, Moldova, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Rusia, Serbia-Muntegru, Republica Slovacă, Spania, Suedia, Turcia, Ucraina, Marea Britanie.

modernizarea bibliotecilor, pentru calificarea și perfecționarea personalului, în scopul transformării acestora în structuri deschise, flexibile, care să poată satisface cerințele în continuă schimbare ale noii societăți.

Printre prioritățile politicii Pulman se numără asigurarea de fonduri suficiente și obținerea susținerii din partea instituțiilor abilitate pe plan local și național a planului de acțiune e-European, care prevede intensificarea rolului bibliotecilor publice prin accelerarea dezvoltării ca centre de acces la resursele digitale. Atingerea acestui scop necesită din partea bibliotecilor realizarea de servicii inovative, tehnologii digitale, pentru a putea acorda cetățenilor ajutorul de care au nevoie ca să-și atingă scopurile personale într-o lume în schimbare, să contribuie la coeziunea socială și la succesul unei economii bazate pe cunoaștere.

La conferința Pulman s-a căzut de acord că toți cetățenii vor beneficia de sprijinul substanțial al bibliotecilor publice la nivel local, național și european în patru direcții specifice:

1. **Democrație și cetățenie** - construirea unei societăți civile, democratice, care să țină cont de nevoile întregii comunități, să ofere acces liber la cultură și cunoaștere, să combată excluderea socială, să pună la dispoziția oamenilor spații atractive; de asemenea, să preîntâmpine și să satisfacă nevoile persoanelor cu dizabilități, adolescenți, persoane în vârstă, șomeri și a celor care locuiesc în zone rurale; să dezvolte servicii pentru e-guvern, e-comerț, e-sănătate prin oferirea accesului neîngrădit, obiectiv și prietenos la Internet și instruirea în utilizarea resurselor electronice.

2. **Educație permanentă** - atragerea copiilor prin oferirea unui ambient stimulat, amuzant pentru activități școlare și timp liber, în colaborare cu școlile și alte structuri educaționale; dezvoltarea rolului de centre pentru învățare informală neinstituționalizată, oferind sprijinul necesar pentru învățare permanentă în toate etapele vieții; promovarea lecturii cu toate mijloacele posibile, inclusiv Internet, în scopul dezvoltării unei societăți informaționale funcționale.

3. **Dezvoltarea socială și economică** - sprijină combaterea analfabetismului digital prin asigurarea de puncte de acces la Internet și instruirea necesară pentru folosirea acestuia de către public; colaborarea cu comunitatea locală a oamenilor de afaceri și alți factori locali care oferă

servicii informaționale pentru susținerea dezvoltării unei economii europene bazate pe cunoaștere.

4. Diversitatea culturală - susținerea diversității etnice, culturale, lingvistice și religioase, a identității culturale și integrării sociale; păstrarea și promovarea valorilor culturale pentru generațiile viitoare.

Profesia de bibliotecar devine o profesie importantă sau, mai bine zis, își recapătă importanța avută în trecut. Într-o societate informațională, bibliotecarul trebuie să desfășoare o activitate diversificată; el prelucrează, organizează, reperează, selectează, analizează, sintetizează, difuzează, conservă informația pe orice suport. Acesta este motivul pentru care se pune un accent deosebit pe asigurarea formării profesionale la standarde europene și a perfecționării continue a bibliotecarilor.

Persoanele care se specializează în domeniul transmiterii de informații către utilizatori trebuie să-și dezvolte diferite aptitudini, cum ar fi:

- aptitudinea de relaționare - care se referă la capacitatea de comunicare, autonomie, disponibilitate, empatie, spirit de echipă, aptitudini de negociere, simț pedagogic;
- aptitudini de căutare - care se bazează pe curiozitate;
- aptitudini de analiză - care necesită spirit critic, putere de analiză și sinteză;
- aptitudini de comunicare - care presupun discreție și reacție;
- aptitudini de management - care cer perseverență și rigoare;
- aptitudini de organizare - caracterizate prin putere de adaptare, capacitate de anticipare, putere de decizie, inițiativă, spirit organizatoric.

Cu ajutorul acestor însușiri psihice, individuale, bibliotecarul poate lucra în diverse domenii de competență:

- relații cu utilizatorii și clienții;
- aplicarea legislației privind informarea;
- gestionarea conținuturilor și a cunoștințelor;
- identificarea și validarea surselor de informare;
- căutarea informației;
- gestionarea colecțiilor și a fondurilor de documente;
- completarea și dezvoltarea colecțiilor și a fondurilor de documente;
- comunicarea orală, scrisă, audio-vizuală, interpersonală, la nivel internațional;
- comunicarea într-o limbă străină;

- utilizarea resurselor electronice specializate.

În concluzie, se vorbește mult despre viitorul bibliotecilor în Uniunea Europeană și, în acest sens, se alocă resurse substanțiale, au loc întâlniri profesionale și schimburi de experiență, unde se dezbate teme de specialitate, care îi ajută mult pe bibliotecari în perfecționarea lor continuă. În acest context, situația bibliotecilor din țara noastră este dificilă, având în vedere că banii alocați de Uniunea Europeană, care pot fi cheltuiți pentru îmbunătățirea serviciilor și pentru dotarea bibliotecilor cu tehnica cerută de o societate informațională în plină dezvoltare, sunt insuficienți. Perioada grea de tranziție prin care trece țara noastră nu a ocolit nici bibliotecile publice. Deși s-a încercat descentralizarea acestora, în scopul de a veni în ajutorul lor, administrațiile locale nu au fost suficient încurajate pentru a susține financiar bibliotecile publice. Există încă situații în care primăria hotărăște să mute biblioteca dintr-o clădire în alta, de obicei una în care condițiile sunt mai proaste, să folosească bibliotecarul pentru îndeplinirea unor sarcini care nu au nici o legătură cu biblioteca, defavorizând astfel cetățenii comunității pe care o deservește respectiva bibliotecă publică.

În perioada comunistă, cenzura și propaganda, desființarea specializării biblioteconomice din cadrul universităților au dus la izolarea bibliotecilor și ratarea unei mari schimbări care a avut loc în viața culturală din vestul Europei. Anii '60 au însemnat pentru această zonă geografică trecerea de la cultura elitistă la cultura populară, adică s-a pus accentul pe nevoile culturale ale cetățeanului de rând și nu pe nevoile unei elite intelectuale. S-a ajuns la concluzia că biblioteca trebuie să-i ajute pe oameni, indiferent cât de educați sau needucați sunt, în găsirea și accesarea informației de care au nevoie. Concepte ca: bibliotecarul care oferă referințe, împrumutul interbibliotecar, folosirea bibliotecii ca loc de întâlnire și dezbateri pentru cei din comunitate, sunt concepte care, în țările din vestul Europei, s-au dezvoltat de la sine, pe când la noi nici astăzi nu sunt pe deplin asumate și înțelese de bibliotecari și mai ales, de administrațiile locale.

Democrația presupune existența unui spațiu fizic public de întâlnire și discuții pentru membrii comunității. Din acest punct de vedere, și comunitatea noastră ar avea nevoie de o bibliotecă modernă, care să satisfacă cerințele rezultate din definiția dată de legislația bibliotecilor din Uniunea Europeană, și anume: „*bibliotecile sunt definite ca institute hibrid:*

o treime cultură, o treime educație, o treime informație și, împreună cu centrele de informare, sunt pe deplin integrate în crearea infrastructurii informaționale naționale.”⁵

De câte ori trec pe lângă marele și modernul Mureș Mall, construit într-o perioadă foarte scurtă de timp (erau suficienți bani la dispoziție), mă gândesc ce bibliotecă frumoasă, spațioasă, modernă s-ar fi putut construi în locul acestui magazin! Cu săli de conferințe, săli dotate cu multe calculatoare pentru accesarea Internetului, săli pentru activități cultural-educative destinate, în primul rând, copiilor, precum și tuturor celorlalte categorii sociale. Poziția centrală ar fi fost ideală pentru utilizatori, iar biblioteca putea să-și exercite mai bine menirea de centru de informare, documentare și socializare, satisfăcând astfel cerințele societății informaționale. În condițiile actuale, bibliotecarii își desfășoară activitățile cultural-educative în condiții grele, în spațiile destinate împrumutului de documente sau în holul de la intrarea în bibliotecă, unde circulația utilizatorilor deranjează și perturbă activitățile, acestea pierzând uneori foarte mult din calitate.

Dezvoltarea societății informaționale în țara noastră este și o prioritate a guvernului României, iar principala componentă a ei, în care se fac investiții, este infrastructura fizică informațională, adică dezvoltarea pieții de tehnică informațională, reducerea decalajului digital între urban și rural prin dotarea și legarea la Internet a unor zone rurale. Nu se vorbește, însă, de modul în care populația va putea participa activ la această societate informațională, de exemplu cum se poate participa la e-guvernare, ce este e-sănătatea, cum se face e-asigurarea și altele.

Se pleacă de la presupunerea că bibliotecile publice ar trebui și ar putea să ajute la alfabetizarea digitală a populației pentru că reprezintă o parte importantă a societății informaționale. Finanțarea externă care se referă la susținerea acestei societăți consideră acest lucru subînțeles, doar că factorii de decizie nu consideră bibliotecile potrivite pentru această misiune, așa că investesc banii în centre de documentare și informare pe care le construiesc de la zero, dar care nu au personal calificat și nu au o rețea formată. Astfel, bibliotecile publice sunt lipsite de fonduri

⁵ http://europa.eu/pol/infos/index_ro.htm

importante, dar foarte necesare pentru transformarea lor în instituții deschise și flexibile.

În concluzie, aplicarea programului Pulman, sau alinierea la cele propuse de *Manifestul semnat de IFLA* (Federația Internațională a Asociațiilor Bibliotecarilor) și UNESCO în 1994 par vise frumoase, dar care se referă la alte biblioteci... poate bibliotecile românești ale viitorului îndepărtat.

Bibliografie selectivă:

- Gheorghe Buluță, Sultana Craia, Victor Petrescu, *Biblioteca azi: Informare și comunicare*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2004.

- Gheorghe Filip, *Societatea informațională - Societatea cunoașterii. Concepte, soluții și strategii pentru România*, București, Editura Academiei Române, 2001.

- <http://deposit.ddb.de>

- <http://ebooks.unibuc.ro/StiinteCOM/bibliologie>

- <http://europa.eu>

- <http://www.dilemaveche.ro>

- Marcus Klein, Michaela Michel, *Wissenschaftspublikation im digitalen Zeitalter: Verlage, Bibliotheken, Buchhandlungen in der Informationsgesellschaft*, Die Deutsche Bibliothek, 2002.

- Stelian Perț, *Societatea informațională - Societatea cunoașterii. Educarea și formarea forței de muncă*, București, Editura Centrului de Informare și Documentare Economică, 2004.

- Elena Tîrziman, S. M. Antonescu, Cristina Popescu, *Studii de bibliologie și știința informării*, vol. 6, București, Universitatea din București, 2002.